

Carta oberta a la PAH,

NÚRIA CARRERA, DEGANA DEL COL·LEGI OFICIAL DE TREBALL SOCIAL DE CATALUNYA

En primer lloc, PAH, vull agrair-te la teva existència. Per a nosaltres, les treballadores socials, la teva presència i reivindicació en la defensa de la vida digna ens ha permès també comprendre i definir millor el nostre compromís amb la ciutadania. En segon lloc vull agrair la invitació a compartir aquest debat.

Les meves paraules tindran tres moments: en el primer, abordarem les preocupants dades sobre pobresa i desnonaments. Desnonaments sobretot de lloguer, a Barcelona i arreu. En el segon voldré explicar-te com ho vivim les treballadores socials. En el tercer, parlo de propostes.

Dades: “Un de cada cinc habitants del planeta viu en situació de pobresa, la mateixa proporció que a casa nostra” segons el Manifest 2015 de Pobresa Zero, que nosaltres hem signat. I afegeix: “Davant aquesta realitat inadmissible, els nous Objectius de desenvolupament sostenible de les Nacions Unides insten tots els països a complir amb determinades metes. El primer objectiu és posar fi a la pobresa arreu del món. El desè, l'adopció de noves polítiques fiscals, salarials i de protecció social. Tot per aconseguir progressivament una major igualtat. Davant la necessitat d'un canvi de model econòmic i social orientat a la justícia global, és necessari reivindicar la responsabilitat dels poders públics de desplegar polítiques redistributives i redistributives per reduir les desigualtats i eradicar la pobresa.”

Les dades que el manifest aporta sobre el nostre país són realment preocupants: “A Catalunya s'han iniciat més de 110.000 execucions hipotecàries des del 2008 i més de dues terceres parts dels 50 desnonaments diaris tenen com a causa l'impagament del lloguer. Més de 320.000 famílies pateixen pobresa energètica i més d'11.500 persones no tenen llar. El foment de l'habitatge en propietat ha provocat sobreendeutament i la nefasta regulació del sistema bancari agreuja la situació de les famílies amb dificultats.

Per a nosaltres és desolador constatar que encara es mantenen desnonaments en algunes ciutats especialment en lloguers, també parlo de la ciutat de Barcelona. Això demostra que els sistemes de coordinació entre Generalitat, jutjats, i poder local s'haurien de millorar. Però també que el mateix món local ha de millorar per dins. El govern del Partit Popular, com bé dius, PAH, va legislar lleis que no afronten el dolor i desesperació de molta gent. Però també cal afegir que la falta de pressupostos del Govern de Catalunya ha afectat, i afecta, les polítiques municipals. No ajuden ni el primer, ni el segon.

Com ho vivim, nosaltres: ‘Les treballadores socials gestionen el malestar del benestar’, diu la companya Mercè Ginesta. La Comissió de Serveis Socials Bàsics del nostre Col·legi, que són les que viuen l'acció en primera línia, ho desenvolupen: “Els serveis socials bàsics (SSB) s'han caracteritzat i es ca-

racteritza per fer equilibris damunt la corda fluixa d'una paradoxa, que situa el professional entre l'omnipotència (se li demana, i en part assumeix, de resoldre l'irresoluble) i la impotència (en contrastar que, tot i voler, no pot resoldre tot el que se li demana). Nosaltres vivim immerses en aquesta contradicció.

“També podem observar que s'accentua la tendència que altres serveis dipositin en els treballadors socials dels SSB la responsabilitat de resoldre allò que ells no poden atendre. Els treballadors socials senten, tal vegada amb més intensitat que mai, que els toca fer de calaix de sastre, que són l'últim recurs per a moltes persones.”

“A més a més, com que predomina la demanda associada a dificultats econòmiques, la resposta acostuma a ser la de tramitar ajudes per cobrir les necessitats bàsiques (RMI, ajuts d'urgència, prestació per al cuidador no professional...). S'instaura un model tramitador, centrat gairebé exclusivament en l'atenció a individus i famílies, que resulta miop i parcial: es perd de vista la globalitat de les situacions, imperceptiblement es va abandonant el diagnòstic social.

“La treballadora social se sent encotillada, limitada, abocada a actuar automàticament, sense gaire marge per a la creativitat.”

“Es recullen cada vegada més dades, indicadors, però cada vegada menys diagnòstics, plans de treball, avaluacions, informes, ar-

tibles, reflexions. Aquest context fa que les treballadores socials sentin que es converteixen en l'abocador del malestar: de la ciutadania i dels professionals dels altres serveis, de manera que la frustració i la insatisfacció s'estenen i s'instal·len entre els professionals.”

«La treballadora social se sent encotillada, limitada, abocada a actuar automàticament, sense gaire marge per a la creativitat.»

Això diu la Comissió. I jo afegeixo: El fet que la treballadora social gestioni les retallades o bé les solucions a mitges, fa que la ciutadania les confongui. S'interpreta que qui té la responsabilitat d'aquesta pèrdua de drets és la professional que els atén. En aquest context en algun cas la insatisfacció del ciutadà i del professional conflueixen en la relació, que esdevé conflictiva

més que d'ajuda. Els professionals, sobrepassats per l'esgotament, la indignació i la frustració, corren el risc de perdre la perspectiva professional. Per altra banda, passa el fenomen contrari: la PAH i altres moviments creuen que han de fer una atenció des de la perspectiva

professional. Tampoc és el cas. Si la PAH es converteix en gestors, quedaria neutralitzada del tot. Formaria part del sistema que vol canviar.

Propostes: Cal desenvolupar el reglament de la llei de mesures urgents per afrontar l'emergència habitacional i la pobresa energètica; cal ampliar el parc públic de lloguer social; cal fomentar usos alterna-

tius de tinença; i incrementar el parc de centres d'acollida i menjadors per a persones sense sostre.”

A la ciutat de Barcelona el compromís del Col·legi és formar part de la revisió i actualització dels serveis socials municipals. Han de millorar. Hem d'impulsar el treball social comunitari posant l'èmfasi en el control que pot exercir la ciutadania fugint només de les respostes paliatives.

També, com a proposta de solució, cal vèncer en alguns casos el malestar de les professionals. Hem d'acompanyar-les en el convenciment que el treball social només pot créixer amb el compromís polític. Aquí la PAH ens pot ajudar. Ella ha demostrat que les aliances entre els moviments socials i la població ens milloren a tots.

També voldria demanar-te, com a PAH, que compreguis i ajudis que la teva gent i els teus socis no confonguin les dificultats del sistema amb el mateix professional del treball social. Una cosa són els serveis socials, l'altre els treballadors socials.

Cal que siguem valentes tant vosaltres com nosaltres per indicar que els desnonaments segueixen existint. Cal recordar-ho constantment a la població: en moltes ciutats, els desnonaments no han disminuït. I hem de saber que cadascuna de les institucions formen part de la solució i també del problema.